

Tiyatro - 3

1. (Şehrin kenarı. Uzaktan şehrin silüeti. Sağda solda barınacak biçimde mağaralar görünmektedir. Deli Emmi, Ahi Şeyhi kılığında, çevresinde esnaf toplanmıştır. Konuşmaktadırlar.)

Deli Emmi – Durum kötü. Yarın düzelecek diye de bir belirti yok. Kendi yaramızı kendimiz saracağız. Bizim Ahi Ocağının temelinde insanları sevmek, dayanışma, yardımlaşma ve eşit haklara sahip olma var. Baskı, adaletsizlik sanatımızı yapamaz duruma getirdi bizi. Millet ezik, yoksul. Biz, kendi töremizce elimizi, kapımızı, soframızı açık; gözümüzü, dilimizi bağlı tutmaya devam edelim gene. Çünkü Sultan I. Alaaddin Keykubat zamanında doruğuna varan itibarımız şimdi ayaklar altında çiğnenir oldu. Selçuklu Devleti Aladağ yenilgisinden sonra İlhanlı Devleti'nin buyruğuna girdi.

Dellal – (Davul çalarak girer.) Ey ahali / Haber acı, yüreğinizde duyun sancı / Sultanımız Kılıçaslan içti ecel şerbetini, başsız koydu milletini / Baş gidince gövde neye yarar ama divan kurulup verilecek karar.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dönemin yaşantısını yansıtan sözcüklere yer verilmiştir.
- B) Dönemin sosyal kurumlarının niteliklerinden söz edilmiştir.
- C) Siyasal hayattaki sorunlara karşı öz değerlere sahip çıkma vurgulanmıştır.
- D) Halk tabakasını temsil eden bireyler arasında gerçekleşen bir diyalog yansıtılmıştır.
- E) Şiirsel ifadeler, devrik cümleler kullanılmıştır.

2. 1960'lar Türk tiyatro edebiyatı için de parlak bir dönem olur. Oyun yazarları bu dönemde toplumsal sorunları cesurca tartışmaya açmış ve başarılı örnekler sunmuşlardır. - - - -, 1964'te Gülriz Sururi-Engin Cezzar Tiyatrosu tarafından sahnelenen - - - - ile geleneksel Türk tiyatrosunun belirleyici özelliklerini, toplumsal ve siyasal bir içerikle birleştiren yeni bir yerli epik müzikalin yaratıcısı olur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) Haldun Taner - *Keşanlı Ali Destanı*
- B) Orhan Asena - *Tarılar ve İnsanlar*
- C) Turgut Özakman - *Ah Şu Gençler*
- D) Turan Oflazoğlu - *Kösem Sultan*
- E) Güngör Dilmen - *Hasan Sabbah*

3. **Doktor:** (Saatine bakar, sonra arka cephedeki rakkaslı saatle onu kontrole kalkışır. Gülümser.) Tuhaf değil mi Leyla Hanım? Bir odada saat oldu mu, çalışsın çalışmasın insanın gözü ikide bir ona takılıyor. Saatin çalışmadığını kati şekilde bilse bile bu böyle oluyor. Sizin bu rakkaslı saat herhâlde antika bir şey olsa gerek.

Leyla: Evet doktor, antikadır. Sabaha'tin o. Takriben 400 senelik. İnanılması güç bir de hikâyesi var. Saati yapan Hollandalı bir saatçiymiş. Taparcasına sevdiği genç karısı için yapmış bunu fakat kadın saatin evine geldiği gece anlaşılabilir bir hastalıktan ölüvermiş. Arkasından saatçi de ölünce saat elden ele dolaşmaya başlayarak belki bir asır sonra memleketimize gelmiş. Nihayet büyükbabam tarafından bu konak için satın alınmış. Ben çalıştığımı hiç görmedim fakat büyük babamın hatırası diye kimse ona el sürmeye kalkmadı. Hikâyenin inanılmaz tarafına gelince o da şu: Bu çalışmayan saat eğer bulunduğu evde bir aşk faciası olursa kendi kendine bir müddet çalışıyor, bir defa çalışıyor ve sonra yine duruyormuş.

Doktor: Saçma! Böyle şey olmaz.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Modern Türk tiyatrosunun özelliklerini taşımaktadır.
- B) Batıl inançlar karşısında karakterlerin tavrı farklıdır.
- C) Yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtmaktadır.
- D) Sıradan insanlar arasında geçen bir diyalog aktarılmıştır.
- E) Bireylerin, yaşadığı toplumla uyumsuzluğu dile getirilmiştir.

4. **Ömer:** Hep daha yukarlara çıkmak isteyen ama bunu kendi gücüyle başaramıyanların hali var onda. Bu türlü kimseler
I
II III
-bir fırsatgeçmesin ellerine- amaçlarına erdirecek en kötü, en alçakça yollara dahi baş vurabilirler. Neden ikide bir
IV V
sadrızamla birlikte padişah katına çıkıyor böyle?

Bu parçada altı çizili sözlerden hangisinin yazımı doğrudur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Tiyatro - 3

5. **Tarçın:** Sor bakalım ihtiyaten, “Siz misiniz?” de.

İbiş: İhtiyaten siz misiniz?

Tarçın: İhtiyatı kaldır.

İbiş: İhtiyatlar kalksın, muvazzaflar yatsın.

Tarçın: Sor bakalım, “Kaç kişisiniz?” de.

İbiş: Kaç kişisiniz de.

Tarçın: De’yi kaldır...

Tarçın: Kaç kişi olduklarını öğren.

İbiş: Siz orada kaç kişisiniz? Eğer siz de iki kişi iseniz söyleyin de biz sıvışalım.

Tarçın: Bana öyle gelmiş, kimse yokmuş.

İbiş: (Birden kasılır.) İyi ki kimse yokmuş. Heyt, var mı bana yan bakan!

(Tarçın’ın hapşırması ile korkup onun kucağına zıplar.)

Tarçın: Canım ne oluyorsun, dur da parolayı söyleyelim. (İbiş yere atlar.) Dengi dengine.

İşvebaz-Mahpeyker: (Birlikte) Dengi dengine.

(Evden çıkarlar. İbiş’le Tarçın birer köşeye çekilirler. İbiş bir tarak çıkarıp kel başını taramaya çalışır. Karanlıkta birbirlerini aramaya başlarlar.)

Bu parçayla ilgili,

- I. Geleneksel Türk tiyatrosundan izler taşır.
- II. Güncel ironiler içerir.
- III. Anlatımda argo sözlere yer verilmiştir.
- IV. Birey-toplum çatışması işlenmiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II   B) I ve III   C) II ve III
D) II ve IV   E) III ve IV

6. Konularını özellikle Osmanlı tarihinden alıp insanla ilgili gerçekleri ortaya koymaya çalıştığı oyunlarıyla tanınmıştır. Amerika’da tiyatro ve oyun yazarlığı eğitimi almıştır. Edebiyatımızda trajedi türünün başarılı örneklerini vermiş bir sanatçıdır. *Keziban, Deli İbrahim, IV. Murat, Sokrates Savunuyor, Genç Osman* oyunlarından bazılarıdır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Turan Ofazoğlu   B) Nazım Kurşunlu
C) Vedat Nedim Tör   D) Melih Cevdet Anday
E) Cahit Atay

7. (Hurrem, Mustafa’nın yerini öz oğlu Selim’in almasını istemektedir. Çünkü diğer oğulları Bayezıt ve Cihangir, Mustafa’ya bağlıdırlar. Damadı Rüstem ile kızı Mihrimah’ı kendi tarafına çekmiştir. Amasya eyaletine gönderilerek savaşta olduğu gibi barışta da denenmek istenen Şehzade Mustafa’yı ordu ve halk arasına kendi lehine fitne sokmuş gibi göstermek için harekete geçerler. Padişahın yüzüne karşı Mustafa’nın yanında görünen Hurrem ve yandaşları, çok kurnaz davrandıklarından Kanuni, oynanan oyunu fark etmez.)

TABLO: IV — SAHNE III

Kanuni, Hurrem, sonra Kanuni yalnız.

Kanuni: Tanrı’m, senin adaletin mi, benimki mi? Bir işaret, bir tek işaret bekliyorum senden. Tanrı’m, ben dünyanın bu yarısına hükmeden Sultan Süleyman kulun, ben önünde dize geliyorum, yalvarıyorum. Bir işaret bana bir tek işaret!.. (Uzaktan bir şimşek parlar sonra gök gürlür, yıldırım çakar.) İşte işaretin... Yıldırım ve şimşek... (Ayağa kalkar.) Pekâlâ. Biz de yıldırım olacağız.

(Hünkârın arz odasında Kanuni ve Ahmet Paşa. Salonun lokal ışıklarla aydınlatılan beri kısmında ise Mustafa kendini sınıksıkı yakalamış muhafızların arasındadır.)

Ahmet Paşa: Efendimiz, merhamet efendimiz!..

Kanuni: Ne var? Ne oluyor? Çıldırın mı paşa?

Ahmet Paşa: Oğlunuz hünkârım, oğlunuz, şehzadeniz...

Kanuni: (Sert) Şehzadem mi? Sana ne şehzademden?

Ahmet Paşa: Hakkında bu kadar acele hüküm verdiğiniz oğlunuz.

Kanuni: Acele ama yanlış değil.

Ahmet Paşa: Ona son bir lütufta bulunmak istemez misiniz? Onu son bir kez dinlemek istemez misiniz?

Kanuni: Dinleyemem.

Bu parçadan hareketle başkahraman ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doğal bir hadiseyi kendi için bir işaret kabul etmiştir.
B) Saray halkına eşit mesafede yaklaşmıştır.
C) Duygularıyla değil görev bilinciyle hareket etmiştir.
D) Nasıl bir karar vereceğine dair çelişkiye düşmüştür.
E) Çevresindeki kişilere gereğinden fazla güvenmiştir.